

A filmsztár és a szomszéd lánya

Fidesz: népszerűség voksok nélkül

Mekkora az illúzióvesztés a társadalomban, mekkora a szakadék a politikai elit és a lakosság között? Képes-e megszólítani a civil társadalmat a politika? Hogyan látják mindezt annak a pártnak a vezetői, amely 50 százaléknál magasabb tetszési indexet könyvelhet el, és amelynek vezetői a közvélemény-kutatások szerint a népszerűségi listák élén állnak? Rádai Eszter mikrofonja előtt Bozóki András politológus és Kövér László, a Fidesz országgyűlési képviselője vitázik.

– Bozóki András a Magyar Narancs egyik június végi számában azt írta a Fidesszel kapcsolatban, hogy az emberek a filmsztárokat csodálják, esténként róluk álmodoznak, de feleségül mégis a szomszéd lányát veszik el, még ha csúnyácska, szeplős is az illető. Ön nem kevesebbet állít ezzel, mint hogy a népszerűség nem azt jelenti, hogy az emberek többsége a választásokon a szavazatát is a Fideszre adja..

BOZÓKI ANDRÁS: Közismert, hogy a Fidesz már másfél éve minden mérvadó közvélemény-kutatás szerint a legnépszerűbb magyar párt. Ugyanakkor az időközi választásokon – Erzsébetvárosban, Szerencsen, Békéscsabán és Kisbéren – ezt a népszerűségét nem tudta szavazatokra váltani. A Fidesz jelöltjei egyik helyen sem tudtak győzni, sőt egyik helyen sem tudtak az első háromba bekerülni. Ebben a cikkben arról próbáltam elgondolkozni – és azt hiszem, négy eset után a politológusnak és a politikusnak is meg kell ezt tennie –, mi lehet az oka annak, hogy van egy rendkívül népszerű párt, amelyre mégsem szavaznak. A filmsztárok emlegetésével arra próbáltam figyelmeztetni, hogy a mindennapokban sokkal közelebb kell menni a társadalomhoz, a mindennapi életben kell jelen lenni úgy, ahogy a szomszéd lánya adott esetben. Azt gondolom, hogy a Fidesznek bizonyos fokig változtatnia kell a stratégiáján, ha a 94-es választásokon meghatározó párt akar lenni, netán meg akarja nyerni a választásokat.

Elapadó források

– Kövér László mennyire vette magára ezt a kritikát, amely belülről jön, hiszen a Magyar Narancs a párthoz közel álló lap, a politológus pedig, aki ezt írta, egykor a Fideszben fontos szerepet játszott.

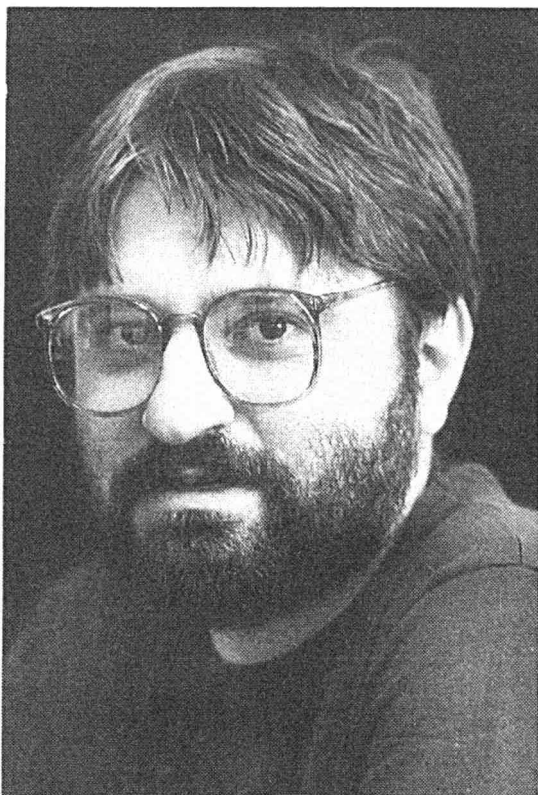
KÖVÉR LÁSZLÓ: A Magyar Narancs nem a Fideszhez közel álló, hanem független lap, amelynek az irányvonala hol többé, hol kevésbé eltér a Fidesz által vitt vonaltól. Publikálnak benne olyan emberek is, akik a Fideszhez közel állnak. Azt gondolom – és ebben egyetértünk –, hogy a közvélemény-kutatási adatok valóban nem fordíthatók le egy az egyben választási eredményekké. Azonban az ellenkezőjét sem szabad megtenni. Tehát

azokból a kétségkívül létező kudarcokból, amelyeket a Fidesz az időközi választásokon elszenvedett, nem alakítható ki olyan következtetés, hogy a Fidesz stratégiája megfelelő-e vagy sem.

– Ön azt írta, hogy a sikerhez nem elég a jó szereplés – mert a Fidesz, ugye, jól szerepel –, mert mindez csak szereplés, hanem párbeszédre, odafigyelésre, valódi kommunikációra van szükség a társadalom különböző csoportjaival.

B. A.: Az az érzésem, hogy a Fidesz nagyrészt annak köszönhető a népszerűségét, hogy két intézményben: a parlamentben és a médiában egészen kiemelkedően szerepelt. Két év alatt annyiban változott a helyzet, hogy egyrészt a parlament presztízse csökkent, másrészt pedig a médiának, a sajtónak a tekintélye is kisebb lett. Ez kihat a Fideszre is. Tehát arra próbáltam rávilágítani: ez a presztízscsökkenés azt jelentheti, hogy azok a

Bozóki András: „A Fidesznek bizonyos fokig változtatnia kell a stratégiáján”

források dugulhatnak be, amelyekből a Fidesz népszerűsége származik. Úgy vélem, fontos lenne a Fidesznek valamiképpen a helyi társadalomhoz közelebb kerülnie, a helyi társadalmat jobban mozgósítania. Szerintem fontos, hogy egy politikai párt ne riadjon vissza attól, hogy maguk az emberek is politizálnak...

A restauráció veszélye

– A Fidesz visszariad ettől?

B. A.: Erről Kövér Lászlót kéne megkérdezni. Az az érzésem, hogy bekerülve egy politikai establishmentbe valahogy veszített az érzékenységeből.

K. L.: Ha valaki, akkor Bozóki András nyilván nagyon jól tudja – hiszen a Fidesz első dokumentumainak elkészítésében számos alkalommal részt vett –, hogy a civil társadalom szerepe a demokrácia kialakulásában a Fidesz számára mindig is világos volt. Ezt program-szerűen vallotta és vallja. Ami pedig a társadalomhoz való közelítést, illetve a társadalommal való kommunikációs kapcsolattartást illeti, annak két módja lehetséges. Megszólítható a társadalom – legalábbis bizonyos körei – azon a hangon, ahogy azt Magyarországon Torgyán csinálja profi módon. Ugyanezt csinálja az MSZP is a jelen pillanatban, csak sokkal színvonalasabban és intelligensebben. Olyan szirénhangokat kell hallatnia az egyre rosszabb helyzetbe kerülő magyar társadalomban, amelyben az a saját vágyait látja visszaköszönni, és ilyen értelemben a kommunikáció látszatát képes ez az egész kapcsolat keltetni. A másik módszer, amit az SZDSZ, de leginkább az MDF csinál, hogy olyan szatellit szervezeteket szervez maga köré – lást az újságírók, a kultúra egyéb területei, az orvos- és a jogásztársadalom –, amelyek a civil társadalom önszerveződő logikáját látszólag felmutatják ugyan, valójában azonban ezek a politika által megerősített civil társadalom torzszülöttei.

B. A.: Nyilvánvalóan nem azt mondom, hogy a Fidesznek „harag napját” kellene rendeznie a Kossuth téren, hogy úgy kellene csinálni, ahogy Torgyán csinálja, és azt sem tartom jónak, ha pártok direkt szerveznek mozgalmakat. Inkább azt gondolom, hogy ilyen fórumokra szükség van. Úgy látom, a baj ismét az, hogy kezdünk visszatérni a Kádár-korszaknak a szelleméhez, amikor utálni kezdték a politikát. Apolitikussá válnak az emberek, és ez indirekt módon mindig a status quónak, a fennálló kormánykoalíciónak kedvez. Ezzel szemben jó lenne a társadalom valamiféle „mozgósítása”, mobilizálása, hogy a kritikai nyilvánosságának a terei kiszélesedjenek.

K. L.: Azt hiszem, van egy kis félreértés közöttünk. Nem a politikai pártok, pláne nem az ellenzéki pártok érdeke és célja, hogy a társadalmat depolitizálják. Abban teljes mértékben osztom Bozóki András véleményét, hogy az mindig a status quót erősíti. Am a helyzet maga olyan, hogy a társadalom – vá-

rakozásaiban, a parlamenti pártokban és a demokráciában csalódva – depolitizálódik, nagyon gyorsan visszatér ahhoz a biztonságos, kiszámítható világhoz, amelyet az MDF tudatosan próbál újraéleszteni. Ennek a rendszernek a kádárizmushoz való kötődésében megint csak egyetértek Bozóki András megállapításaival.

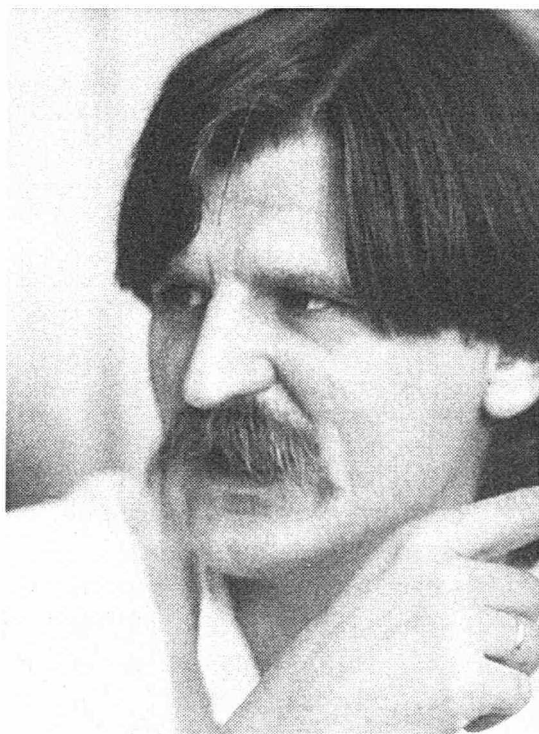
B. A.: A Fidesznek azonban valamit ki kellene találnia ahhoz, hogy ne lehessen restaurálni a kádárizmust más zászlók alatt, ne lehessen visszaállítani azt a politikától elidegenedett világot. Ehhez önmagában kevés, ha a Fidesz megelepszik pusztán egy parlamenti jó szerepléssel. Kevés, mert nem tudja áttörni azt a kommunikációs szakadékot, amely a politikai elit és a társadalom különböző csoportjai között létezik. Nyilván nem a populizmus erre a megfelelő mód, és nyilván az sem, ha a politikai pártok maguk próbálnak civil mozgalmakat szervezni, és azt mondják, hogy ezek független mozgalmak. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy nem kellene valamit tenni.

Válság előtt?

– Bozóki András azt írja ebben a cikkben, hogy bizony baj lehet és jobb ezt a csúcson észrevenni, mint a gödörben. Úgy gondolja, hogy a Fidesz még előtte áll egy válságnak?

B. A.: Igen, a parlamenti pártok közül talán a KDNP elkerülte a válságokat. És elkerülte a Fidesz is...

– És mindenképpen el kell jönniük a válságoknak?

Kövér László: „A közvélemény-kutatási adatok nem fordíthatók le választási eredményé”

B. A.: Az összes többi párt belement egy gödörbe – beleértve az MDF-et, a Kisgazdapártot, főképpen pedig az SZDSZ-t –, az MSZP pedig eleve gödörből indult 1990-ben. Tehát volt egy olyan sokk a pártok életében, amely megtanította őket arra, hogy szerényebbek, odafigyelőbbek legyenek. Az SZDSZ

megtanult önmagával jobban szembenézni, és megtanulta azt az MSZP is – bár a legutóbbi kongresszusuk után ebben nem vagyok biztos. A Fidesz ezeket elkerülte, aminek sok szociológiai oka van, de ilyen válság bekövetkezhet. Tehát jobb előre kiszűrni a konfliktusok lehetőségét, megnézni, hogy mit csinált a Fidesz jól és mit rosszul, mi az, amit nem csinált, és csinálnia kellene.

– Miközben időről időre nyilvánosságra kerültek különböző konfliktusok, amelyek aztán elaludtak, tehát a külső szemlélőnek úgy tűnhet, hogy a szőnyeg alá söpörték, kibeszéltlenül hagyták őket.

K. L.: Én ezeket a „kibeszéltenségeket” egyáltalán nem látom, és pláne nem látok politikai alternatívát a Fideszen belül, amely feszegetné a jelenlegi kereteket. Tehát én nem tartom a Fidesz rovására írandónak, hogy alapvető konszenzus van a szervezetben belül, amelyet eddig igazán komolyan senki nem kérdőjelezett meg.

– De csakugyan konszenzus ez, vagy pedig inkább arról van szó, hogy vannak, akik háttérbe vonulnak. Fodor Gábor például az utóbbi időben sokkal kevesebbet szerepelt.

K. L.: A kérdésben – részben – benne rejlik a válasz. Ha valamely pártban mérvadó emberek elfogadják azt, hogy a párt érdeke személyes ambícióik, rész kérdésekben esetleg meglévő kisebbségi véleményük mindenáron való érvényesítése fölött áll, akkor az önmagában olyan alapkonszenzus, olyan kohéziós erő, amely képes egy pártot összetartani. Akkor szokott egy párt válságba kerülni, amikor alapkérdésekben nincsen meg a konszenzus a párt meghatározó emberei között. Ez a Fidesz esetében nincs így.